

Vroegtijdige zorgplanning in woonzorgcentra

hype of hulp?

Dr. Gert Huysmans,
Antwerpen 28 mei 2019

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

Historiek medische zorg

Besef dat gezondheidszorg bestaat uit meerderheid van niet geneesbare, chronische aandoeningen

Medisch-technische mogelijkheden stellen vaak enkel dood uit

Ethische vragen bij hulpverleners, familie, patiënt

Vraag naar aangepast zorgmodel

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

2

Hulp

- Voorbereid zijn op crisismomenten of momenten dat patiënt niet meer wilsbekwaam is
- Levenskwaliteit aan het levenseinde verbeteren door de zorg zo dicht mogelijk te laten aansluiten bij wensen en kijk op het levenseinde van patiënt
- **Proces** zou moeten voorafgaan aan en leiden tot gedocumenteerde zorgafspraken

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

Hulp

- Tevredenheid over geleverde zorg verbeteren
- Kwaliteit vertegenwoordiging verbeteren
- Aantal 'medische' interventies verminderen zonder toename van de sterfte

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

4

Hype

Draagkracht?
Autonomie! Autonomie?
Instrumenteel omgaan met sterven
Waardigheid en zinloosheid als uitgeholde begrippen
Wilsverklaringen:
gesel of kans?

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

5

Ethical review ACP, Klingler e.a.

- Wilsverklaringen beantwoorden vaak niet aan hoge verwachtingen
- Te weinig gebruikt of niet beschikbaar
- Vraag naar validiteit
- Onvoldoende gehonoreerd

Klingler, C., in der Schmitt, J. & Marckmann, G. (2016). Does facilitated Advance Care Planning reduce the costs of care near the end of life? Systematic review and ethical considerations. *Palliative Medicine*, 30(5), 423-433

Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw

6

Advance care planning Vroegtijdige zorgplanning

Is het proces waardoor iemand in staat wordt gesteld zich uit te spreken over zijn/haar wensen in verband met de toekomstige zorg aan het levenseinde, en dit in samenspraak met zorgverleners, familieleden en andere belangrijke naastbestaanden.

Advance care planning Vroegtijdige zorgplanning

Is het proces waardoor iemand in staat wordt gesteld zich uit te spreken over zijn/haar wensen in verband met de toekomstige zorg aan het levenseinde, en dit in samenspraak met zorgverleners, familieleden en andere belangrijke naastbestaanden.

- reflectie
- discussie
- communicatie

Advance care planning Vroegtijdige zorgplanning

Is het proces waardoor iemand in staat wordt gesteld zich uit te spreken over zijn/haar wensen in verband met de toekomstige zorg aan het levenseinde, en dit in samenspraak met zorgverleners, familieleden en andere belangrijke naastbestaanden.

- paternalisme
- autonomie
- deliberatie

Advance care planning Vroegtijdige zorgplanning

Is het proces waardoor iemand in staat wordt gesteld zich uit te spreken over zijn/haar wensen in verband met de toekomstige zorg aan het levenseinde, en dit in samenspraak met zorgverleners, familieleden en andere belangrijke naastbestaanden.

- patiënt centraal
- onderhandelde zorg

Proces

- Continu en dynamisch
- Aanpasbaar
- Patiënt, huisarts, familie, mantelzorg, verpleegkundige, paramedici...
- Van hulpverleners wordt verwacht dat zij het gesprek op gang brengen
- Participatie: wat is kwaliteit volgens patiënt

- Maar: *sommige patiënten willen dit soort gesprek helemaal niet voeren* – aanbod, geen verplichting
- Momenteel: ongezonde focus op documenten voorafgaand aan proces
- Rigide doorlopen van documenten wordt als negatief ervaren

Proces

- Onderwerp VZP ter sprake brengen
- Zorgdoelen bespreken
- Keuzes noteren
- Keuzes communiceren
- Keuzes herzien en updaten

Hype

- Wat is het niet?
 - Afvinken van lijstjes
 - Met simpele ja-nee vragen
 - Zonder overleg met relevante naasten of vertegenwoordiger
 - Slecht geïnformeerde en begeleide patiënt
 - Als een 'contract' voor de toekomst

Proces op organisatorisch niveau

- Competentie
 - Wetgeving
 - Impact van keuzes
- Tijd – *kwali*tijd
- Structurele opvolging
- Dossier

Doelpubliek VZP

- 'Surprise question'
 - 'zou ik verwonderd zijn als deze persoon binnen de 6 à 12 maand overlijdt'
- PICT
 - Palliative Indicator Tool
- Woonzorgcentra
 - Verschuiving levensverwachting 1,8 m

Doelpubliek VZP

- 'Surprise question'
 - 'zou ik verwonderd zijn als deze persoon binnen de 6 à 12 maand overlijdt'
- PICT
 - Palliative Indicator Tool
- Woonzorgcentra
 - Verschuiving levensverwachting 1,8 m

Doelpubliek VZP

- 'Surprise question'
 - 'zou ik verwonderd zijn als deze persoon binnen de 6 à 12 maand overlijdt'
- PICT
 - Palliative Indicator Tool
- Woonzorgcentra
 - Verschuiving levensverwachting 1,8 m

Competentie

- Wetgeving
 - Bv. juridisch bindend karakter van negatieve wilsverklaring
 - ‘ik wil geen antibiotica meer’
- Impact van keuzes
 - ‘ik wil geen antibiotica meer’
 - Stopzetten van voeding en vocht
 - Vaak niet herkend als medische interventie
 - Stuit vaak op weerstand bij familie

Zorgdoelen

- Van DNR naar niet-behandelingsbeslissing
- Van niet-behandelingsbeslissing naar zorgdoel

Zorgdoelen

- Van wat doen we niet, naar wat doen we wel:
 - ABC-model
 - Alles doen
 - Behoudt van functies
 - Comfortzorg

Onderwerpen

- Normen en waarden
- Niet-behandelingsbeslissingen
- Zorgdoelen
- Positieve wilsverklaring
- Vertegenwoordiging
- Afspraken rond overlijden

Vertegenwoordiging

- Wettelijke of aangeduide vertegenwoordiger?
- Wilsbekwaamheid is dynamisch en wordt vaak onderschat of miskend

Wie Beslist?

- Intact beslissingsvermogen van de oudere in relatie met moment van overlijden
 - Oudere zonder AD
 - 1 jaar = 87% (intact beslissingsvermogen)
 - 1 maand = 78%
 - 1 dag = 51%
 - Oudere met AD
 - 1 jaar = 39% (intact beslissingsvermogen)
 - 1 maand = 24%
 - 1 dag = 8%

VZP in het woonzorgcentrum

- Hype of hulp
- Proces

www.palliatief.be
www.delatstereis.be
www.pallialine.be

